

Utredningar & rapporter

Västerås Stad, Konsult och Service

31

U 2011: 31
Dnr 2011/518-KSS-064

Irja Holtter 021-391129

Är du här för mig?

En utvärdering av Here 4 U:s pilotprojekt på Bäckby år 2010-2011

VÄSTERÅS STAD

Utredningar och rapporter produceras av Konsult och Service på uppdrag av Västerås Stads förvaltningar och bolag.

Utredning och statistik, 721 87 Västerås, 021-39 00 00,
www.vasteras.se , e-post: fornamn.efternamn@vasteras.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning.....	6
Syfte	6
Genomförande.....	6
Intervjuer, fokusgrupper och enkäter	6
Deltagande observationer	7
Metoddiskussion.....	7
Bakgrund	8
Here 4 U	8
Bäckbysatsningen.....	9
Here 4 U neighbourhood	9
Syften och mål.....	10
Organisation och arbetssätt	11
Arbetssätt.....	11
Röra sig ute.....	12
Aktiviteter.....	14
Kontakter med ICA och biblioteket	15
Länk mellan ungdomar och vuxna	15
Projektgruppen	16
Ungdomarna	17
Relationen till projektledaren	18
Är det bra att here 4 U neighbourhood finns?	19
Har projektet påverkat dem på något sätt?	20
Slutsatser	20
Nya arbetssätt inom ramen för here 4 U	20
Stöd åt ungdomar	21
Bidra till bättre samhällsklimat genom positiva rollmodeller	22
Bryta ungas stigmatisering/integration i samhället	22
Öka den sociala kontrollen	22
Öka den upplevda tryggheten i området	22
Öka den interpersonella tilliten	23
Avslutningsvis.....	23

Sammanfattning

Here 4 U neighbourhood är ett pilotprojektet på Bäckby inom ramen för Bäckbysatsningen. I projektet provas nya arbetssätt och metoder inom ramen för here 4 U:s verksamhet med huvudsyfte att ge stöd åt ungdomar i åldern 12-19 år i socialt utsatta situationer, framförallt på fritiden. Västerås stads Bäckbysatsning, fritid och förebyggande och bostadsbolaget Mimer är finansierare. Projektet har pågått sedan våren 2010 och utvärderas under hösten 2011 på uppdrag av stadsledningskontoret. Utvärderingen utförs av Konsult och Service, Utredning och statistik. Projektet har utvärderats genom deltagande observationer, intervjuer och fokusgrupper med verksamhetsföreträdare och ungdomar.

I projektplanen lyfts fram att det inom skolan finns insatser för att stödja barn och ungdomar men att det även behövs insatser utanför skoltid. Det behövs något som fångar upp de ungdomar som inte riktigt finner sig till rätta och som behöver ett ökat stöd på vägen mellan ungdom och vuxen och det är här som here 4 U neighbourhood kan verka med sitt koncept att unga hjälper unga. Även om det finns en väl fungerande fritidsgård i området så finns det alltid en kategori ungdomar som inte kommer till gården och som är i behov av stöd. Den projektplan som formulerades initialt är mycket ambitiös och visar på en stor vilja att åstadkomma förändring. För att åstadkomma detta ses samverkan med familjecentrum, fritidsgård och skola som mycket viktigt.

Genom projektet vill parterna:

- Bidra till ett bättre samhällsklimat genom positiva rollmodeller
- Bryta unga människors stigmatisering och underlätta integration i samhället
- Bidra till att reducera den generella integrationsproblematiken
- Öka den sociala kontrollen för att kunna motverka brottslighet
- Öka den sociala kontrollen i riskgruppen
- Öka den upplevda tryggheten i området
- Minska skadegörelsen på Bäckby centrum
- Öka den interpersonella tilliten

Det är inte lätt att mäta effekter av förebyggande socialt arbete och ovanstående punkter tydliggör detta. Punkterna är visionära och tänkta i ett långsiktigt perspektiv medan projektet har en bestämd tidsperiod som är förhållandevis kort. Att vid den här tiden säga att projektet i sig lett till bättre samhällsklimat eller att det har reducerat den generella integrationspolitiken låter sig inte göras, däremot går det definitivt att föra diskussioner kring hur projektet har arbetat med ovanstående punkter och hur det har uppfattats av de berörda. Rent konkret har en projektledare anställts som själv är en ung vuxen som under sin gymnasietid varit aktiv i here 4 U. Hans arbetssätt går i huvudsak ut på att finnas ute bland ungdomarna på Bäckby, lära känna dem och erbjuda dem något att göra och, vid behov, hjälp och stöd.

Genom intervjuer och fokusgrupper med ungdomar framkommer att de har påverkats positivt av projektet. De upplever idag att det finns en vuxen som bryr sig om dem och som de kan vända sig till när de har problem. De har också börjat fundera kring sin egen framtid och hur de ser på sig själva och andra.

Projektet visar ett gott resultat på kort tid och en viktig framgångsfaktor är sammansättningen av projektgruppen där olika kompetenser jobbar tillsammans mot samma mål. Det är också viktigt att se projektet i ett större perspektiv. Det är inte bara here 4 U neighbourhood som

vänder sig till ungdomar i socialt utsatta situationer, även till exempel skola, familjecentrum och fritidsgård gör detta. Olika verksamheter når dock olika ungdomar och generellt sett kan man säga att det är bra att jobba på bred front med olika metoder för att nå så många som möjligt. Olika verksamheter och metoder utesluter inte varandra utan kompletterar varandra och genom att, som i detta projekt, samarbeta över gränserna och se varandras fördelar ökar chansen att nå fler. Here 4 U neighbourhood utgör i denna helhet en viktig del som når en grupp ungdomar som övriga verksamheter inte når.

Inledning

Sedan år 2002 finns here 4 U som en etablerad verksamhet på högstadie- och gymnasieskolor i Västerås. Målet är att arbeta för en tryggare skolmiljö och ett positivt skolklimat. För några år sedan började diskussioner föras om det skulle vara möjligt för here 4 U att finnas även utanför skolan och i samband med Bäckbysatsningen, som inleddes år 2009, blev detta verklighet. I ett samarbete mellan here 4 U, som är en del av fritid och förebyggande, Mimer, Stadsledningen, Familjecentrum Bäckby, Ungdomspolisen, Biblioteket och ICA Bäckby startade pilotprojektet *here 4 U neighbourhood*.

Projektet har pågått sedan våren 2010 och utvärderas under hösten 2011 på uppdrag av stadsledningskontoret. Utvärderingen utförs av Konsult och Service, Utredning och statistik.

Syfte

Det övergripande syftet med utvärderingen är att följa upp projektmålen för att se om dessa har uppfyllts. Ett ytterligare syfte är att få en bild av vad som har fungerat bra och vad som har fungerat mindre bra inför eventuella framtida vidare satsningar.

Genomförande

För att få en så bra bild som möjligt av here 4 U på Bäckby har utvärderingen genomförts med hjälp av flera olika metoder i etnografisk anda. Förutom ny datainsamling har information också hämtats från beslut, projektplaner, tidigare rapporter, skrivelser, hemsidestexter och genom informella samtal. Nedan följer en genomgång av de använda metoderna.

Intervjuer, fokusgrupper och enkäter

Intervjuer med personer som på olika sätt berörs av projektet har genomförts. Sex personer som ingår i projektgruppen har intervjuats, både utifrån sin roll som projektgruppsdeltagare och utifrån sin ordinarie yrkesroll¹. Personerna som intervjuats har dels fått frågor kring projektets upplägg, innehåll, resultat, arbetssätt och dels frågor kring vilken eventuell betydelse projektet har för deras ordinarie arbete.

Två viktiga aktörer på Bäckby torg, som är med som finansiärer för projektet, är ICA Bäckby och Bäckby biblioteket och dessa har också delgett sina erfarenheter. ICA-handlaren har blivit intervjuad och personalen på biblioteket har fått besvara en webbenkät med öppna frågor.

Med ungdomar på Bäckby har två fokusgrupper och en enskild intervju genomförts. Fokusgrupperna bestod av en grupp med sex tjejer och en grupp med nio killar. Ungdomarna har blivit utvalda genom ett strategiskt urval. Det innebär att förfrågan om att delta i en fokusgrupp enbart har gått till ungdomar som kan förväntas ha något att säga om projektet. Målet med fokusgrupperna är att fånga in de erfarenheter ungdomar har av here 4 U:s närvaro i stadsdelen Bäckby och därför är det viktigt att de som deltar har erfarenheter av just detta. Att genomföra fokusgrupper med ungdomar som inte alls, eller i liten utsträckning, har kontakt med here 4 U:s projektledare skulle inte motsvara syftet med utvärderingen. Däremot skulle sådana fokusgrupper mycket väl kunna användas i utvecklingssyfte. Ungdomarna som

¹ Hur projektgruppen ser ut beskrivs i avsnittet *here 4 U Neighbourhood*

tillfrågats om att delta i fokusgrupper har valts ut av familjecentrums ungdomsförebyggare tillsammans med here 4 U:s projektledare. Urvalet bestod av sex tjejer och sju killar och som synes ovan kom ytterligare två killar till fokusgruppstillfället.

En ungdom har också intervjuats enskilt och även när det gäller denne så är det ungdomsförebyggaren och projektledaren som gjort urvalet utifrån samma kriterier som ovan. Intervjuer var tänkt att genomföras med två ungdomar men en valde att istället delta i fokusgruppen.

Citat från intervjuer och fokusgrupper är i vissa fall ändrade för att öka läsbarheten och för att minska risken för igenkänning. I citaten av ungdomarna görs av samma anledning ingen åtskillnad mellan killar och tjejer eller mellan fokusgrupper och enskild intervju.

Deltagande observationer

Att få ett arbets sätt beskrivet för sig är en sak; att se det själv är en annan. Tidigt i planeringen av utvärderingen stod det klart att det inte var så lätt för en utomstående att få en riktigt bra bild av vad det är projektledaren egentligen gör. Själva arbetsuppgifterna är i sig inte svåra att varken beskriva eller förstå, däremot är det svårt att genom beskrivningar få en bild av vad det är som händer i själva mötet mellan projektledaren och ungdomarna på Bäckby. Hur, var, när och varför träffar projektledaren på ungdomarna och vad händer då? är exempel på frågor som inte alltid är så lätta att besvara som man skulle kunna tro. Ett bra sätt för en utomstående utvärderare att få en bild av det hela är därför att genomföra deltagande observationer.

Deltagande observationer kan genomföras på olika sätt. I det här fallet har jag som utvärderare vid tre tillfällen följt med projektledaren i hans arbete. Jag har gått med honom för att se och höra hur ett vanligt arbetspass kan se ut. Observationerna har dels gett en bra översikt bild av projektledarens arbete och dels varit bra tillfällen att ställa frågor till honom och på så vis också fördjupa förståelsen för projektet och dess resultat.

Projektgruppens arbete har också följts genom en sorts deltagande observation på så vis att jag som utvärderare deltagit i deras projektgruppsmöten var tredje vecka. Vid dessa möten har dels informationsutbyten och avstämningar skett, men de har också varit tillfällen att se och höra hur gruppen arbetar, planerar och resonerar kring både projektet som sådant och om Bäckbys ungdomar mer generellt.

Metoddiskussion

Det finns för- och nackdelar med alla metoder och det blir inte alltid som man tänkt sig, kanske särskilt när det är ungdomar inblandade. Det är viktigt att det finns utrymme för flexibilitet och det måste också finnas tid för förankring bland ungdomarna. Genomförande av intervjuer och fokusgrupper med ungdomarna på Bäckby är ett exempel på detta. Till gruppen med killar kom fler personer än vad som var inbjudna, varav en egentligen skulle ha blivit intervjuad enskilt, men som istället valde att delta i fokusgruppen. Av denna anledning blev endast en ungdom intervjuad enskilt. Samtidigt framkom mycket intressant information vid de båda fokusgrupperna och även vid den enda intervjun så därför genomfördes inte någon ytterligare enskild intervju.

När det gäller de deltagande observationerna så uppstod här ett tydligt exempel på det som kallas för *observatörsparadoxen*, det vill säga att det inte går att observera något utan att påverka det som observeras, (vilket är något man måste ta hänsyn till oavsett metodval). Det var tidigt uppenbart att ungdomarna inte agerade som de brukar i förhållande till

projektledaren när det gick en okänd person bredvid honom. En del ungdomar kunde vara på väg fram till projektledaren och när de fick syn på utvärderaren så gjorde de en "halvhalt" hejade och gick vidare. Ett tydligt exempel var också ett tillfälle när utvärderaren satt vid ett bord inne på fritidsgården tillsammans med projektledaren. Några ungdomar kom fram, hejade, kanske pratade lite och gick vidare. När utvärderaren lämnade lokalen i tio minuter och sedan kom tillbaka var alla platser runt bordet fullsatta av ungdomar. Eftersom utvärderarens närvaro uppenbarligen hade en negativ effekt på ungdomarnas kontakt med projektledaren så genomfördes inte så många deltagande observationer som var tänkt från början. De observationer som genomfördes gav dock en översiktlig bild över arbets sättet och fungerade också bra som förankringsarbete inför fokusgrupperna. När ungdomarna tillfrågades om de ville delta i en fokusgrupp så visste de vem utredaren var, vilket de verkar ha upplevt som positivt.

En annan metodproblematik att hantera är att det generellt är svårt att mäta effekter av förebyggande socialt arbete eftersom det kan vara svårt att avgöra vad som beror på vad. I det här fallet är pilotprojektet en del i Bäckbysatsningen som också har som syfte att till exempel öka tryggheten i området. Det kan med andra ord vara svårt att avgöra om eventuella resultat beror på just here 4 U eller om det finns andra orsaker. För det mesta är det flera aspekter som samverkar och som tillsammans ger ett visst resultat. I arbetet med utvärderingen har försök gjorts att särskilja eventuella effekter som beror på projektet från andra aspekter och detta diskuteras även i förhållande till resultatet.

Bakgrund

Here 4 U

Åren 2001 till 2003 drev Wenströmska gymnasiet tillsammans med Fritid-Förebyggande projektet *Socialarbetare i skolan*. Inom ramen för detta projekt startade tre killar på gymnasiet år 2002 *here 4 U*. Genom *here 4 U* var tanken att på ett effektivare sätt arbeta för att skolan skulle bli så bra som möjligt för så många som möjligt. Eleverna som var med i *here 4 U* skulle tillsammans med vuxna handledare från skolan arbeta för att motverka droger, rasism, mobbning och kriminalitet. *Here 4 U* visade tidigt goda resultat, började spridas till andra skolor i staden och permanentades som verksamhet år 2009.

I dag finns *here 4 U* på tio gymnasieskolor och 13 grundskolor i Västerås. *Here 4 U*'s mål är att skolan ska vara en bra plats för alla, både elever och personal. De elever som är med i *here 4 U* har själva ansökt om att få vara med och målet är att gruppen ska spegla elevunderlaget på respektive skola. Eleverna deltar i utbildningar i till exempel konflikthantering, ilskekontroll, medling, drogekunskap, etik och moral. Tanken är att *here 4 U* ska hjälpa dem som har problem och försöka föregå med gott exempel för andra elever. Alla grupper leds av vuxna personer.

Det övergripande målet för *here 4 U* är:

Att medverka till ett tryggare Västerås. Att skapa en grund för ungdomar att lyckas i livet. Att underlätta och skapa kontakter mellan ungdomar och vuxna. Att styra ungdomar bort från ett destruktivt liv, till ett konstruktivt. Att skapa nätverk för de vuxna som i sina yrken kommer i kontakt med ungdomar. Vi vill ha kul ihop, och samtidigt göra ett bra och viktigt jobb!

Idag är here 4 U en del av fritid och förebyggande och har sitt kontor i Växhuset. För närvarande arbetar tre samordnare med att handleda skolorna och anordna utbildningar och annan verksamhet för både vuxna och skolungdomar inom verksamheten. De hjälper även till när en ny skola vill ansluta sig.²

Bäckbysatsningen

I januari 2009 tecknade Västerås stad och polismyndigheten i Västmanland ett avtal om en gemensam satsning på bostadsområdet Bäckby. Målet var att minska brottsligheten och att öka tryggheten i stadsdelen genom att öka effekten av enskilda och samordnade insatser i ett socialt perspektiv. Kommunstyrelsen avsatte 1 miljon kronor i stimulansmedel till området och en del av detta användes till here 4 U:s pilotprojekt. Bäckbysatsningen är nu inne på sitt tredje år och kommunstyrelsen har under åren fortsatt att avsätta medel, 1 miljon för år 2010 och 1,5 miljoner år 2011. Värna Västerås verkställande utskott utgör styrgrupp för satsningen och områdes BRÅ, som består av både lokala och kommunala aktörer leder satsningen på plats. Sedan juli 2011 finns en områdeskoordinator anställd.

En rad olika insatser har genomförts inom ramen för satsningen sedan starten år 2009. Som exempel kan nämnas Trygghetsvandringar i Mimers bostadsbestånd, framtagande av trygghetskartor för barn, ungdomar och äldre, grannsamverkan, kontaktpolis mot skolorna, upprustning av Bäckby torg, samverkan polis och kvartersvärdar, komplettering av lekparken vid skolor, jobbpoint Väst, områdestidning, summer street dance camp, översyn och utveckling av Bäckbyhuset, ny belysning på torget, händelsestyrd kameraövervakning och så vidare. Here 4 U:s pilotprojekt på Bäckby är med andra ord en del i ett större sammanhang.

Here 4 U neighbourhood

Att here 4 U neighbourhood kom igång år 2010 och ser ut som det gör beror på flera olika orsaker som samverkat med varandra. Under åren med here 4 U i skolan har samordnarna märkt att det finns ett intresse hos de elever som är med i here 4 U att fortsätta jobba med dessa frågor även efter avslutad skolgång. Deras engagemang i here 4 U har väckt ett intresse bland ungdomar att jobba med sociala frågor och det här intresset är något man har försökt hitta vägar att fånga upp.

Samtidigt som here 4 U började fundera kring hur de skulle kunna utveckla verksamheten i den här riktningen pågick ett projekt att utveckla bostadsområdet Pettersberg i Västerås där bostadsbolaget Mimer, tillsammans med andra aktörer, var verksamma. Mimer köpte vid den här tiden S:t Iliansskolan och blev på så vis engagerade i skolfrågor och hur man kan upprätthålla en god skolmiljö för elever och personal. I samband med detta informerade here 4 U om sin verksamhet på Wennströmska skolan vilket i sin tur ledde till att here 4 U startade även på S:t Iliansskolan med en egen projektledare. På så vis blev S:t Iliansskolan den första grundskolan med here 4 U. Verksamheten kom igång som ett projekt med en egen projektledare och permanentades så småningom.

När Pettersbergsprojektet började närma sig sitt slut och here 4 U funnits en period på skolan märkte man, från Mimers sida, att ungdomar började röra sig i området med here 4 U-kläder på sin fritid. Det verkade också som att dessa ungdomar fick en roll ute på området utöver sin

² På here 4 U:s hemsida, www.here4u.se, finns information och också länkar till utvärderingar som genomförts under åren.

roll i skolan och på så vis väcktes tanken om att flytta ut here 4 U utanför skolan. Mimer tog upp frågan med here 4 U och tillsammans diskuterade man fram *here 4 U neighbourhood*. Tanken var att ungdomar som var med i here 4 U skulle kunna förebygga mobbning, kräkning, våld och liknande genom att vara synliga i sin stadsdel på liknande sätt som here 4 U är i skolan. Idén fick gehör hos fritid och förebyggande, den organisatoriska enhet som here 4 U tillhör, och beslut togs om att prova detta i stadsdelen Bäckby i och med att Bäckbysatsningen höll på att ta form. I området fanns en påtaglig problematik kring trygghetsfrågor och en stökig ungdomssituation. Boende i området upplevde Bäckby torg som ett otryggt område, ICA och andra näringsidkare runt torget upplevde problem med stökiga ungdomar och snatterier, biblioteket upplevde problem med ungdomar som bråkade och förde liv. Utifrån detta verkade Bäckby vara ett område där here 4 U skulle kunna göra nytta. På så vis startades here 4 U neighbourhood i projektform på Bäckby med Västerås stads Bäckbysatsning, fritid och förebyggande och bostadsbolaget Mimer som finansierare. Även ungdomspolisen har funnits med från början i och med att de redan hade ett utvecklat samarbete med here 4 U på Wennströmska och de sågs som naturligt att även de skulle finnas representerade i det nya projektet.

I och med detta så såg man också en möjlighet från here 4 U:s sida att låta engagerade ungdomar fortsätta engagera sig efter avslutad skolgång. Önskan från projektets sida var att kunna anställa två ungdomar för att jobba med projektet, i slutändan blev det en ung man som anställdes som projektledare. Han har själv varit aktiv i here 4 U under sin gymnasietid och visat intresse av att arbeta vidare i here 4 U:s anda. Han sågs också som en ung person som ungdomarna på Bäckby skulle kunna relatera till. Tanken är att en yngre vuxen har större mandat bland ungdomarna än vuxna generellt.

Syften och mål

Pilotprojektet är ett sätt att prova nya arbetssätt och metoder inom ramen för here 4 U med huvudsyfte att ge stöd åt ungdomar i åldern 12-19 år i socialt utsatta situationer, framförallt på fritiden. I projektplanen lyfts fram att det inom skolan finns insatser för att stödja barn och ungdomar men att det även behövs insatser utanför skoltid. Det behövs något som fångar upp de ungdomar som inte riktigt finner sig till rätta och som behöver ett ökat stöd på vägen mellan ungdom och vuxen och det är här som here 4 U neighbourhood kan verka med sitt koncept att unga hjälper unga, nu ute på området. Även om det finns en väl fungerande fritidsgård i området så finns det alltid en kategori ungdomar som inte kommer till gården och som är i behov av stöd. Den projektplan som formulerades initialt är mycket ambitiös och visar på en stor vilja att åstadkomma förändring. För att åstadkomma detta ses samverkan med familjecentrum, fritidsgård och skola som mycket viktigt.

Genom projektet vill parterna:

- Bidra till ett bättre samhällsklimat genom positiva rollmodeller
- Bryta unga människors stigmatisering och underlätta integration i samhället
- Bidra till att reducera den generella integrationsproblematiken
- Öka den sociala kontrollen för att kunna motverka brottslighet
- Öka den sociala kontrollen i riskgruppen
- Öka den upplevda tryggheten i området
- Minska skadegörelsen på Bäckby centrum
- Öka den interpersonella tilliten

Som nämndes i metodavsnittet är det inte helt lätt att mäta effekter av förebyggande socialt arbete och ovanstående punkter tydliggör detta. Punkterna är visionära och tänkta i ett långsiktigt perspektiv medan projektet har en bestämd tidsperiod som är förhållandevis kort. Att vid den här tiden säga att projektet i sig lett till bättre samhällsklimat eller att det har reducerat den generella integrationspolitiken låter sig inte göras, däremot går det definitivt att föra diskussioner kring hur projektet har arbetat med ovanstående punkter och hur det har uppfattats av de berörda.

Organisation och arbetssätt

När projektet startade anställdes, som sagt, en före detta aktiv here 4 U:are som projektledare och en projektgrupp sattes ihop bestående av projektledaren, samordnare från here 4 U, enhetschef för Bäckby familj och fritid, familjecentrums ungdomsförebyggare, Mimers bostadssociala utvecklare, ungdomspolisen och områdessamordnaren för Bäckbysatsningen. Projektgruppen har under hela projektperioden träffas var tredje vecka för att tillsammans diskutera hur dagsläget ser ut, vad som är på gång, vilka problem som finns och hur projektet löper på. Det är samordnarna från here 4 U som håller ihop projektgruppen och håller i mötena.

Tanken med projektledaren var att det skulle vara en ung person som är väl förtrogen med here 4 U och som ungdomarna på Bäckby skulle kunna ha lätt att relatera till. Projektledaren har sin organisatoriska tillhörighet hos familjecentrum Bäckby och får stöd och handledning i sitt arbete av ungdomsförebyggaren vid familjecentrum och av here 4 U:s samordnare. Projektledaren och ungdomsförebyggaren delar rum och sitter i anslutning till fritidsgårdens lokaler vilket innebär att det även med gårdspersonalen finns ett nära samarbete. Projektledaren är en ung vuxen utan utbildning på området och det är därför viktigt att familjecentrum och fritidsgård stöttar och vägleder honom när det finns behov av det. Hans uppgift är att finnas bland de unga och utgöra en länk mellan dem och vuxenvärlden. I de fall då projektledaren träffar på ungdomar som är i behov av stöd och hjälp utöver vad han kan erbjuda så vänder han sig till ungdomsförebyggaren som har kompetens och resurser att rycka in både med råd och stöd och med konkreta hjälpinsatser.

Tidigt togs även kontakt med ICA-handlaren på Bäckby torg och biblioteket som under en längre tid upplevt problem med stökiga ungdomar. För ICA:s del handlade det om problem med snatterier medan det för biblioteket handlade om ungdomar som förde liv, bråkade och ställde till allmän oreda. På biblioteket var problemen så stora att de ibland tillkallade polis för att få hjälp att reda upp situationen.

Arbetssätt

Projektledaren jobbar i huvudsak eftermiddag och kväll för att finnas på plats när ungdomarna slutar skolan. Från början var det tänkt att here 4 U neighbourhood skulle röra sig i området runt Bäckby torg i huvudsak men även i andra delar av Bäckby. I och med att det endast blev en person som anställdes så blev det nödvändigt att begränsa detta till enbart området runt Bäckby torg. Det finns flera anledningar till det, dels är det svårt för en person att täcka in större områden och dels är det en säkerhetsfråga. Det finns risk att situationen blir för utsatt för en ensam person och då är det viktigt att det finns en närhet till exempelvis fritidsgården och personalen där.

Grovt sett kan projektledarens arbete delas upp i fyra olika delar: röra sig ute bland ungdomarna, ordna aktiviteter, hålla kontakt med bibliotek och ICA, vara en länk mellan ungdomar och vuxna.

Röra sig ute

Den största och viktigaste delen är att röra sig ute bland ungdomarna. Under ett arbetspass rör sig projektledaren utomhus och umgås med de ungdomar som finns runt torget. Det är vanligt att ungdomar ringer upp honom eller skickar sms för att kolla var han är om de inte ser honom. Under ett vanligt arbetspass går han en runda där han vet att ungdomarna brukar vara, han pratar med dem han träffar på, kollar läget och tar dagen som den kommer. Utifrån vilka ungdomar han träffar och hur deras situation är för stunden så formas hans arbete. För att få en bild av hur ett arbetspass kan se ut följer nedan beskrivningar från de deltagande observationerna. Det är skrivet ur utredarens jagersperspektiv, projektledaren kallas här för PL.

Jag kom till Bäckby kl. 15.30 och hittade PL tillsammans med en kille i ljushallen. Vi gick ut på torget och satte oss på bänkarna alldeles utanför ljushallen. En kille till kommer. Han har övningskört tidigare och de pratar lite om det. Killarna dricker cola. PL plockar lite skräp och burkar och kastar i sopkorgen. Killarna pratar om vad de ska göra, den ena föreslår att de ska gå in i biblioteket.

Kille1: vi går in på biblioteket och surfar

Kille2: ja

PL: ja gör det men inte med den (pekar på colaburken)

Kille2: nej, du måste dricka upp först!

Kille 1 dricker upp och kastar burken i sopkorgen, de går in på bibblan.

Det är tydligt att PL pratar med killarna om vad som helst på deras sätt och de tar inte illa upp att han säger åt dem att inte ha med colaburkarna in på bibblan. PL berättar att problemet på bibblan är att många har härjat väldigt mycket där inne, tex kille 2. Jag undrar vad de gör när de härjar, om de bara är högljudda eller om de kastar böcker. PL säger att det mest är hög ljudnivå, men det händer att de kastar böcker också. Men inte så mycket nu. Det var mer tidigare. Ungdomarna har heller ingen respekt för bibliotekets personal. Till viss del är det en mognadsfråga, det är högstadieungarna som härjar, sen lugnar de ner sig när de blir äldre. Riktigt bra kanske det aldrig blir, men det är bra mycket bättre nu än tidigare.

Så här kan det alltså se ut en vanlig eftermiddag. Det är tydligt att projektledaren är en välkänd person bland både yngre barn och ungdomar, vilket är av stor betydelse. Genom arbetssättet lär han känna dem som bor i området och de lär sig också vem han är.

Det är väldigt lugnt på torget och få ungdomar. Två yngre killar (kanske 10 år) cyklar förbi på andra sidan torget och vinkar och ropar.

Killarna: hej! (ropar PL:s namn)

PL: hej, vad händer!?

De snurrar runt oss på cyklarna och far sen vidare.

Några äldre ungdomar sitter och äter vid kebaben och hejar lika ivrig på PL när vi går förbi. Hittills har vi inte mött någon som inte hejat på PL, även om en del ser lite undrande ut när de ser mig.

Det tar tid att bygga relationer men genom att jobba uppsökande och utåtriktat har projektledaren lärt känna både ungdomarna och deras familjer. Det förekommer att föräldrar ringer till honom på kvällar när deras tonåringar inte kommit hem och undrar om han har sett till dem. Föräldrar kan också höra av sig för att de är oroliga för sina barn och undrar om projektledaren kanske kan hålla koll på dem. Det finns både för- och nackdelar med detta. Genom att vara tillgänglig för föräldrar och ungdomar så byggs goda och tillitsfulla relationer som underlättar i det förebyggande arbetet. Samtidigt kan det innebära svårigheter att sätta gränser mellan arbete och fritid. Projektledaren har här gjort ett val att vara tillgänglig så gott som dygnet runt vilket är mycket uppskattat samtidigt som det kan skapa en problematisk arbetssituation på sikt.

Att projektledaren känner både yngre och äldre ungdomar är också praktiskt i relationsskapandet. Genom att lära känna en person så får han också lära känna den personens syskon och vänner och de lär sig vem projektledaren är.

Vi sätter oss utanför ljushallen igen. Några tjejer kommer ut från skolan och nickar mot PL som berättar att de var några av dem som härjade väldigt på biblioteket tidigare – ingen respekt för personalen. Plötsligt hör vi fyrverkerier. Vi går mot scaterampen igen för att se vad det är som händer. Vi ser några killar snabbt cykla iväg från hållet där det smällt.

PL: jag vet vem det är, jag känner hans storebror, jag pratar med honom sen. Det är en fördel för mig att jag känner deras äldre syskon, jag har en väg in på det viset. Det tar tid att bygga relationer men för mig har det gått lätt. Det är inte omöjligt att komma utan att känna någon men det tar några månader att bygga upp relationer som funkar.

Ungdomarna rör sig ofta i mindre eller större grupper, de söker upp projektledaren och hänger runt honom, snackar, cyklar, går iväg kommer tillbaka, frågar något, berättar något; ibland blir de kvar länge och ibland bara en kort stund.

Vi går vidare bort mot skateboardrampen där det varit en del problem med glaskrossning vilket innebär en risk för att rampen inte ska få vara kvar. En plan är att utöka till en riktig scatepark men man tvekar eftersom det varit problem. Vi sätter oss på rampen och en kille på cykel kommer fram och stannar vid PL.

PL: hej, vad händer? Har inte sett dig på länge, har du börjat nian nu?

Killen: ja

PL: går det bra då? Vad ska du göra sen? Vad vill du bli?

Killen: jag vet inte...

PL: Du kan ju bli vad du vill, vill du göra pizzor eller laga bilar eller kanske bli advokat? Du kan göra vad du vill!

Killen: äh, vet inte... arkitekt kanske...

PL: ja tycker du om att rita hus och så? Det är bra!

Killen: jaa, vet inte, det är nog svårt...

PL: men hur går det i skolan då? Har du några IG?

Killen: två

PL: Bara två! Det fixar du

Killen: kanske

PL: joo det kan du!

De övergår till att prata fotboll ett tag, vilka matcher de sett, vilka som vunnit och vilka lag som ska mötas snart. Efter ett tag vänder killen på cykeln och cyklar vidare.

I och med att projektledaren rör sig så mycket bland ungdomarna och lär känna dem så kan han också på ett tidigt stadium se om det är någon som behöver lite extra stöd, som kanske är på glid eller som redan har hamnat i dåligheter i form av kriminalitet, droger eller annat. Redan under hösten 2010 märkte han genom sitt uppsökande arbetssätt att det fanns ett gäng äldre ungdomar som hade en negativ påverkan på de yngre ungdomarna. Diskussioner startades runt vad man skulle göra med denna grupp äldre ungdomar som varken studerade eller arbetade. Det fanns farhågor om att de ägnade sig åt kriminalitet och eventuellt använde sig av de yngre för att sälja stöldgods och långa droger. Utifrån projektledarens iakttagelser och kännedom om ungdomarna startades ett nytt projekt, chance 2 change, som riktade sig direkt mot några av dessa äldre med målet att de skulle få arbete eller praktik genom Jobbpunkt Väst eller AMA. Chance 2 change kan på så vis ses som en följd av projektledarens uppsökande och utåtriktade arbete och som en del i att förebygga att yngre personer hamnar snett.

Aktiviteter

Ett problem i området är att många ungdomar inte riktigt vet vad de ska hitta på eller var de ska vara under tiden från att skolan stänger tills att fritidsgården öppnar. Det är under den här tiden som de lätt glider in på biblioteket eller stökar på torget. I början av projektet kom projektledaren därför överens med Bäckbyhuset om att få göra i ordning den ljushall som finns i huset i anslutning till skola, fritidsgård och bibliotek, till ett sorts uppehållsrum. Tillsammans med några ungdomar målade och fixade de så att det skulle bli lite trevligare miljö att vara i under eftermiddagarna. Ljushallen är vanligtvis låst efter att skolan slutat för dagen, men när det finns ungdomar som vill vara där så håller projektledaren hallen öppen. Om några är intresserade så tar han fram pingisbordet och han brukar också se till att det finns musik. Det finns inte mycket att göra i själva ljushallen och den är inte så stor, men den fungerar som en plats att hänga på under eftermiddagen när man inte vet riktigt vad man ska göra. De dagar ljushallen är öppen så håller projektledaren ordning där och ser till att det funkar. På det här viset har belastningen på biblioteket minskat i och med att ungdomarna har någon annanstans att vara.

Projektledaren fångar även upp ungdomar som mer generellt inte vet vad de ska ta sig för. Det kan vara ungdomar som skolkar, som kanske inte går i skolan, som hänger på torget hela eftermiddagarna utan något att göra och utan driv att hitta på något. Många ungdomar lämnar aldrig Bäckby och har knappt sett något mer av Västerås än sitt närområde. När det passar brukar projektledaren hitta på något med dem. Det kan handla om att åka ner på stan och fika eller att åka till någon annan stadsdel och se sig omkring. Det spelar inte så stor roll *vad* de gör, det viktiga är *att* de gör något och att de får vidga sina vyer. Att åka iväg tillsammans ger också bra tillfällen att prata om hur vardagen ser ut och vad man vill göra med sitt liv.

Även i andra sammanhang när aktiviteter ordnas genom till exempel Bäckbysatsningen eller fritidsgården är here 4 U och projektledaren inblandade. I ett samarbete mellan here 4 U, IK Franke och SISU ordnas till exempel drop in fotboll en gång i veckan på fotbollsplanen bredvid centrum. Här har Bäckbyungdomar, som projektledaren rekommenderat, genomgått ledarutbildning som de sedan har fått praktisera vid fotbollsträningarna där de tillsammans med IK Franke tränat de barn och ungdomar som dyker upp. Deras kunskaper kommer också väl till pass vid det Bäckby-VM som anordnas i slutet av sommaren då alla som vill kan samla ihop ett fotbollslag och anmäla sig till turneringen.

Sommaren är överlag en period då många ungdomar är sysslösa och under sommaren 2011 ordnade projektledaren sommarjobb åt några killar som var i stort behov av sysselsättning.

Även när det gäller att ordna eller delta i konkreta aktiviteter riktade mot ungdomar så är principen att ta dagen som den kommer och möta ungdomarna utifrån deras aktuella situation. Ungdomarna är olika och har olika behov av aktiviteter och projektledaren anpassas så långt det är möjligt för var och en. Vissa har behov av en lokal att hänga i där de kan spela pingis och lyssna på musik, medan andra behöver hjälp med att hitta en drivkraft för att överhuvudtaget ta sig framåt.

Kontakter med ICA och biblioteket

När projektet startade och kontakter togs med ICA-handlaren så var han enligt egen utsago inte så intresserad av något samarbete eftersom han inte var säker på om det skulle göra någon nytta eller inte. Med facit i hand kan dock konstateras att det har gjort stor nytta. Problemen med snattande ungdomar var stort innan och det kunde vara ganska stökigt inne i affären, särskilt på lunchrasterna. I och med att projektledaren och handlaren fick kontakt med varandra blev situationen en annan. Handlaren menar att projektledaren har en bättre dialog med ungdomarna och att det har blivit lugnare sedan projektet startade. I början gjorde projektledaren regelbundna rundor inne på ICA, pratade med de ungdomar som höll till i affären och försökte få dem att hitta på något annat istället. Detta resulterade i att det blev lugnare och det har också hållit i sig. Idag är inte projektledaren lika ofta inne i affären, det behövs inte, däremot kan handlaren ringa honom om det uppstår problem och då löser de det tillsammans. Det är en situation som båda parter är nöjda med. Handlaren tror själv att en del i att det funkar så bra är att projektledaren både är lite "pappa" och lite "häftig" och därför lyssnar ungdomarna på honom. Enligt handlaren finns det en risk i att tro att situationen har ordnat sig och problemet upphört. Utan projektledaren tror han att man snart skulle vara tillbaka på ruta ett igen med samma problem som innan projektet startade.

Även biblioteket är inne på samma linje. Här var situationen riktigt jobbig innan projektet startade med tillfällena då polis kallades till biblioteket för att lugna ner bråkiga ungdomar. Det projektledaren gör på biblioteket liknar det han gör på ICA. Han går sina rundor inne på biblioteket, pratar med personalen och pratar med de ungdomar som är där. Från bibliotekets sida finns givetvis inget intresse av att bli av med ungdomarna, tvärtom, man vill gärna ha dem där, men de måste uppföra sig på ett bra sätt som inte stör och skrämmer andra besökare. Bibliotekspersonalen upplever att projektledaren har en bra kontakt med ungdomarna och når fram till dem på ett annat sätt än vad de gör. De har också övriga besökare att ta hand om. Personalen tycker att samarbetet med projektledaren fungerar mycket bra och de är glada över att han finns. Om det uppstår problem idag så ringer de till honom och inte till polisen. Överlag har det också blivit mycket lugnare men även här finns en oro över vad som händer när projektet tar slut. Farhågan är att situationen återigen kommer att bli mycket besvärlig.

Länk mellan ungdomar och vuxna

I och med att projektledaren är en ung person som själv gick ut gymnasiet för bara några år sedan så ligger han närmare ungdomarna i ålder jämfört med de flesta andra vuxna som ungdomarna möter i officiella sammanhang. Projektledaren pratar som ungdomarna, vet vad de är intresserade av och har ett väldigt avslappnat förhållningssätt till dem. Ungdomarna ser honom som en "okej" vuxen som de känner förtroende för och tycker om. I och med att han samtidigt jobbar tillsammans med andra vuxna och är en del även av den världen så kan han utgöra en länk mellan ungdomar och vuxna. Genom att han känner, arbetar med och pratar med personal på till exempel familjecentrum så ser ungdomarna att även dessa vuxna kan vara helt okej. Det är personer man kan prata med och ta hjälp av vid behov. En del ungdomar har en mycket låg tillit till vuxenvärlden, vilket kan ha olika orsaker. En del av dem kan vara i behov av hjälp men inte veta var de ska vända sig, eller ens vet att hjälp finns att få. I dessa

fall kan kontakten och tilliten till projektledaren vara det som gör att de vågar prata även med andra. Projektledaren kan inte själv hjälpa utsatta ungdomar som är i behov av mer kompetent stöd, men i och med att han är en del av familjecentrum så finns det personer att lotsa ungdomarna vidare till.

Projektgruppen

Projektgruppen har under hela projektperioden träffats var tredje vecka. Utöver detta har de även deltagit i konferenser och också presenterat projektet i olika sammanhang. I och med att de alla på olika sätt jobbar med sociala frågor och ungdomar så träffar de även varandra i andra sammanhang och har på så vis utbyte av varandra även utanför projektets ram. Oavsett vilken verksamhet de tillhör så är de alla starkt engagerade och ser here 4 U neighbourhood som ett bra sätt att arbeta gentemot ungdomar. Here 4 U:s grundtanke att unga hjälper unga ser alla som grundläggande. Samtidigt är det olika aspekter de lyfter fram när de pratar om projektet utifrån de verksamheter de representerar. Alla ser på olika sätt att projektet gör nytta för den egna verksamheten.

Från Bäckby familj och fritids sida, där både fritidsgården och familjecentrum ingår, lyfter man fram vikten av att nå de ungdomar som inte kommer till fritidsgården. Även om fritidsgården till viss del också jobbar uppsökande så har man ändå gården som bas och det är ungdomarna som kommer dit som man arbetar med. Även familjecentrums ungdomsförebyggare, som jobbar nära projektledaren, menar att även hon har konkret nytta av projektet på så vis att hon också når ut till ungdomar hon annars kanske inte hade fått kontakt med. Samarbetet med både ungdomar och deras föräldrar har i en del fall underlättats i och med projektledarens arbete. Genom projektet når familj och fritid med andra ord ut till fler ungdomar vilket ses som mycket positivt.

Bostadsbolaget Mimer, som var med och initierade projektet, betonar det sociala ansvar bolaget har och vikten av att bostadsområden ska vara trivsamma och trygga för alla så att folk vill bo där. Ungdomarna utgör en stor del av ett bostadsområdes karaktär, de tillbringar den största delen av sin tid i området och det är viktigt att de trivs och känner en tillhörighet för att motverka skadegörelse av olika slag. Det är av stor betydelse att det finns positiva förebilder för ungdomarna som de kan ta efter och lära av. Även från ungdomspolisens sida betonas vikten av bra förebilder för att förebygga skadegörelse och kriminalitet.

Projektgruppen är mycket enig i sin uppfattning om att projektet har fungerat mycket väl och att detta beror till stor del på att projektledaren är just en ung vuxen som utifrån sin ungdom kan möta yngre ungdomar och barn på ett sätt som andra vuxna inte kan. Det handlar inte om att fritidsledare, ungdomsförebyggare, skolpersonal eller andra gör ett dåligt jobb, utan det handlar om att de jobbar utifrån en annan position. De har en yrkestillhörighet och ett åldersglapp som kan fungera som en barriär gentemot den här kategorin ungdomar. En del av ungdomarna har en misstro mot vuxenvärlden i allmänhet och myndigheter i synnerhet. Projektledaren har nyss varit tonåring själv, han delar erfarenheter med ungdomarna på Bäckby, han pratar som dem utan att det är tillgjort och han kan möta dem på deras nivå. Det blir en relation som bygger på ömsesidig respekt mellan jämlikar.

Samtidigt är det viktigt att betona att projektledaren gör ett jobb och det här menar projektgruppen att man har lyckats bra med. Visserligen ser många av ungdomarna projektledaren som en kompis, men de vet att han arbetar och de vet att han kan hjälpa dem med olika saker. För att det ska fungera måste en tillit finnas och det har projektledaren

lyckats skapa. Det är inte en självklarhet. I början av projektet fanns en misstänksamhet mot projektledaren. Han sågs av en del ungdomar som polisens förlängda arm och med andra ord någon man inte kunde lita på. Det här ledde till en viss utsatthet för projektledaren i början, vilket projektgruppen ser som olyckligt och något man borde ha kunnat förbereda bättre.

Att ungdomspolisen är med i projektet ses som bra av gruppen och polisen själv ser det som en självklarhet att de ska finnas med i alla sammanhang som rör ungdomar. Samtidigt kräver det en viss fingertoppskänsla när det gäller just den här gruppen ungdomar med en svag tillit till myndigheter. Nu förefaller det som om projektledaren lyckades överbrygga den inledande misstänksamheten på ett mycket bra sätt. Ungdomarnas frågetecken kring hans förhållande till polisen verkar ha försvunnit eller åtminstone minskat.

Något annat positivt som gruppen lyfter fram är att projektet också har skapat ytterligare en diskussionsarena för dem som arbetar med ungdomar på Bäckby. I och med att projektledaren finns så är det också ytterligare en person som kan genomföra förslag och idéer och som kan fånga upp ungdomarnas egna idéer.

Projektgruppens upplevelse av projektet är överlag positiv. De ser konceptet som mycket bra och något som är väl värt att jobba vidare med, inte bara på Bäckby. Det är dock några saker de menar behöver utvecklas. Till att börja med återkommer alla till det olyckliga i att projektledaren är ensam, det borde ha varit åtminstone två personer som jobbat tillsammans för att minska utsattheten och för att ha någon att dela sin arbetsdag med. Vidare återkommer flera till det faktum att projektledaren till allra största del har arbetat med unga killar. Tjejerna har lyst med sin frånvaro. Samtidigt är det killarna som utgjort de störande momenten och de som varit lättast att hitta. De tjejer som är i behov av stöd och hjälp syns inte kring torget i samma utsträckning som killarna. För att nå dem kanske det är andra metoder som behöver användas. Alla är dock eniga om att det vore bra om det fanns både en ung man och en ung kvinna som projektledare för att öka chansen att nå även tjejerna.

Från here 4 U:s sida har projektet även den poängen att det har varit en möjlighet för en aktiv here 4 U:are att fortsätta sitt engagemang och det ser man också att det finns goda möjligheter att utveckla. Det är dock viktigt att det finns en plan för de unga personer som anställs och en tydlig organisatorisk tillhörighet med gott om stöd och handledning.

Ungdomarna

Ungdomarna är huvudpersonerna i det här projektet och deras upplevelser är mycket intressanta. Utifrån de deltagande observationerna märks att projektledaren är en person som de gärna är tillsammans med. De behöver inte alltid göra något utan det handlar oftast om att han är bra att prata och hänga med i största allmänhet. De tycker om att vara med honom och de uppskattar att han är någon som de kan vända sig till i både stort och smått. Vid fokusgrupperna och intervjun med ungdomar diskuterades varför de tror att projektet finns, om de brukar träffa projektledaren, var och när de träffar honom, om de letar upp honom, om han hittar dem, vad de gör när de träffar honom, om de tycker det är bra att han finns, om han påverkat dem på något sätt, hur det var innan, relationer till andra vuxna, hur det skulle vara om han inte fanns.

Något som är tydligt är att det finns stora skillnader mellan hur tjejer respektive killar upplever projektet. Tjejerna hann knappt sätta sig innan de såg att projektledaren visserligen är trevlig men han behövs inte här. De menade att hela projektet är onödigt just på Bäckby.

Det kanske behövs på andra ställen, som Viksäng kanske, men inte här! Bäckby är världens bästa ställe att bo på och vi behöver inte nån som övervakar oss!

Tjejerna uttryckte klart att de ser here 4 U neighbourhood som ett sätt att övervaka ungdomar, vilket de menar inte behövs. De trivs i sitt område och är stolta över det och värjer sig mot bilden av att vara några som behöver vaktas. Även killarna kommer i sin grupp in på temat övervakning, men de gör det ur en annan vinkel. De menar att det är ofattbart hur man kan lägga så mycket pengar på övervakningskameror och strålkastare på torget när man istället skulle kunna använda pengarna till att göra bra saker. Till exempel ordna en lokal för ungdomar som är för gamla för gården. En kille beskriver torget som en fängelsegård där det bara är vaktorn med beväpnade vakter som saknas. En annan säger:

Det är inte bra. Man känner sig som en tjuv när man sitter där fast man inte gjort nåt.

Relationen till projektledaren

Bland tjejerna är det ingen som direkt träffar projektledaren, de vet vem han är och ungefär vad han gör, men de känner inget behov av att ha något direkt med honom att göra. De söker inte upp honom och upplever heller inte att han söker upp dem. Killarna däremot, de flesta av dem, säger att de träffar honom varje dag och om de inte ser honom när de kommer till torget så ringer de honom och frågar var han är. Anledningen till att de vill träffa honom är att de tycker om att vara med honom, han hittar på saker att göra så att det inte behöver vara så tråkigt på eftermiddagarna. Flera av dem går i gymnasiet men åker alltid hem till Bäckby efter skolan och då går de till torget och där hoppas de att projektledaren ska vara. Att han är ung verkar ha stor betydelse för dem.

Ungdom: Han är rolig å va med. Å jag tror han förstår oss lite bättre än vad dom vanliga gårdsledarna gör.

Utredaren: Hur då?

Ungdom: Han är ganska ung själv, så på det sättet han förstår oss lite bättre och jag tror det är lättare att prata om grejjer med honom. Han är lite mer... vad ska man säga... avslappnad.

Att projektledaren är en person man kan prata med är uppenbart bland killarna medan tjejerna inte alls upplever det så. Det är inte så att tjejerna inte gillar honom, de verkar bara inte tycka att det finns något särskilt att prata med honom om. Om de är pratsugna så har de kompisar och de tror inte att det finns några problem de skulle vilja prata med just honom om. Killarna å sin sida säger att med projektledaren kan man prata om allt mellan himmel och jord. När man träffas flera tillsammans pratar man som med vilken kompis som helst, det behöver inte vara något speciellt alls. Oftast är det inte det. Däremot menar de att om något är jobbigt eller om man har problem så kan man prata med honom. De upplever att han lyssnar på dem och respekterar dem och därför respekterar de honom tillbaka.

Ungdom: Till exempel, helt vanligt så där, jag tror det kan va... om du känner det är problem hemma till exempel... kan du prata med honom. Han kan försöka hjälpa dig och säga hur du kan göra. Det är ett exempel.

Utredaren: Kan man berätta allt för honom?

Ungdom: Ja... eller jag kan det för jag har lärt mig att lita på honom. Så jag tror det är många fler som gör så för man känner sig trygg med honom. Man tycker om honom och ser upp till honom... tror jag dom flesta gör.

En annan av ungdomarna tar upp att projektledaren kan lyssna och hjälpa när man är ledsen, vilket är bra eftersom det annars är lätt hänt att man tar ut sin ledsenhet på andra sämre sätt.

Om du har problem hemma och bara håller det inom dig varje dag... Du blir sårad och ledsen och sen går du ut... det kommer till en punkt då man inte orkar ta mer, då kommer alla dom här känslorna ut för fort och på fel sätt. Han kan lyssna, han kan ge tips, han kan försöka hjälpa på flera olika sätt... så... han försöker få dig på andra tankar.

Om det finns andra vuxna att prata med när man har problem finns det olika tankar om. Flera av tjejerna menar att de utan problem kan prata med fritidsledarna på gården som de känner stort förtroende för och tycker mycket om.

Vi har världens bästa gårdsledare här, det ska du veta! Dom kan man prata med!

Andra menar att det inte finns någon och att det heller inte fanns någon innan projektet drog igång.

Utvärderaren: men om han inte fanns här, skulle det finnas någon annan man kan prata med då?

Ungdom: Nej, då skulle man nog hålla det för sig själv, och de tär ju ofta det som händer för oss ungdomar, man håller det för sig själv... tillslut blir det sån börda... det går ut på fel sätt... istället för att prata med nån.

Något däremot de flesta är eniga om att man inte pratar om med projektledaren det är om någon man känner har något olagligt för sig. Man vill inte skvallra. Kanske om det är något riktigt dumt att man berättar för att projektledaren ska kunna "rädda" den som är inblandad. I övrigt verkar det inte finnas något ämne som det inte går att prata om.

Det finns också en stark upplevelse hos killarna av att projektledaren är tillgänglig för dem i princip när som helst. En kille säger att han är säker på att om man missat sista bussen hem från stan en fredag så är det bara att ringa så kommer han och hämtar upp en. Om det är något så kan man ringa honom även om han inte jobbar och har han möjlighet så ställer han upp. Någon annan som ställer upp i samma utsträckning kan de inte komma på.

*Ungdom: Och han finns där när man behöver. Självklart inte **alltid**, men nästan alltid.*

Ungdom: Han är typ här för oss!

Är det bra att here 4 U neighbourhood finns?

Även om tjejerna inledningsvis var eniga om att det är helt onödigt med den här typen av projekt på Bäckby så anser de, precis som killarna, att det är bra att det finns. Förutom aspekterna kring att det finns någon att prata med och någon som hittar på saker att göra, så lyfter även ungdomarna fram att det nu är lugnare på biblioteket. Samtidigt menar de att en

stor anledning till biblioteksproblemen är personalens förhållningssätt. Ungdomarna tycker att personalen behandlar dem sämre än andra besökare och gör skillnad på dem och vuxna.

Oss typ säger dom åt bara vi pratar lite medan vuxna kan stå och skrika i sina mobiler utan att de bryr sig.

De tycker trots allt att det är skönt att det är lugnare på biblioteket för de tycker att det är ett bra ställe att vara på, till exempel om man behöver en dator.

De tycker också det är bra att det finns någon som hittar på vettiga saker att göra så att de inte hittar på dumheter istället bara för att de har tråkigt. En ungdom säger med tillgjord röst:

Han jobbar ju förebyggande och det behöver vi nog!

En annan fördel som ungdomarna tar upp är att det nu känns tryggare att vara på torget när projektledaren är där. Det är inte lika stökigt och om det skulle hända något så vet man att han är i närheten. Däremot är det ett problem att han är ensam. Det skulle behövas fler personer. En av killarna tar upp att det kanske vore bra om det fanns en tjej också så att tjejerna hade någon att prata med. Tjejerna å sin sida tror inte att det spelar så stor roll. Både killar och tjejer är dock eniga om att det är viktigt att en person som jobbar i ett sånt här projekt måste vara någon man kan känna igen sig i. Vem som helst kan inte hoppa in i rollen och tro att ungdomarna kommer att lita på den. Det måste vara någon som smälter in. Killarna tycker det är viktigt att det inte är en äldre person utan någon som är ganska ung och som inte skulle kunna vara ens förälder. Tjejerna menar att det inte får vara någon som försöker prata som dem, för det låter bara tillgjort och ger ingen respekt.

Har projektet påverkat dem på något sätt?

Även här är det killarna som i högre utsträckning än tjejerna anser att projektledarens närvaro har påverkat dem på olika sätt. Flera av dem säger att de tänker på ett annat sätt nu än tidigare. De tycker det är viktigt att tänka på andra innan man gör något och flera menar att de faktiskt ser på sig själva och andra med nya ögon. Några säger också att de skulle vilja jobba med liknande saker som projektledaren. En berättar att han hoppat av gymnasiet flera gånger men nu, efter att han lärt känna projektledaren, börjat på barn- och fritidsprogrammet för att han också vill jobba med unga. En annan har startat en here 4 U grupp på sin gymnasieskola eftersom det inte fanns någon sedan tidigare.

Slutsatser

Som nämnts tidigare är det svårt att mäta effekter av förebyggande socialt arbete. Att projektets mål och syften är mycket visionära och långsiktiga gör det inte lättare. Samtidigt kan konstateras att utifrån det material som samlats in under utvärderingens gång så går det ändå att säga förhållandevis mycket om de olika målen och diskutera dessa utifrån projektets förutsättningar och eventuella framtid. För att göra det tydligt behandlas de olika målen var för sig nedan.

Nya arbetssätt inom ramen för here 4 U

Genom projektet har here 4 U klivit utanför skolans värld och tagit steget ut i ungdomarnas vardag och fritid i bostadsområdet. Genom detta möter nu here 4 U ungdomar på en annan arena än tidigare och ingår i nya sammanhang. I here 4 U i skolan är det grupper av

skolelever, under ledning av vuxna, som jobbar med att förbättra klimatet på skolan. I here 4 U neighbourhood är det också unga som hjälper unga, men här är det en ung vuxen som hjälper unga på väg att bli vuxna. Projektet leds av en projektgrupp som består av olika kompetenser som till vardags möter ungdomar i olika situationer och som går in i arbetet med olika perspektiv.

Att arbeta på det här sättet förefaller att ha varit ett mycket bra sätt. Projektgruppens olika kompetenser har kompletterat varandra och samarbetet har fungerat bra, vilket är oerhört viktigt. I det här fallet är det tydligt att de som ingår i projektgruppen alla står bakom projektets syften och mål och att man tillsammans har jobbat för att uppnå dessa. Det har också funnits ett starkt stöd för projektledaren när det gäller handledning och samordning. Det här är något som bör tas tillvara vid en eventuell fortsättning. En aktiv och engagerad projektgrupp som stöttar projektledaren och vill jobba framåt betyder mycket för resultatet. Det är också viktigt att projektledaren har en arbetsplats och en tillhörighet i en organisation med arbetskamrater, även om inte alla jobbar med exakt samma saker.

Det som varit mindre bra är att projektledaren har varit ensam. Det var inte tanken från början och om here 4 U neighbourhood får en fortsättning, på Bäckby eller i annat område, så bör man se till att det finns möjlighet att ha två personer anställda. Två personer kan röra sig tillsammans över större områden på ett tryggare sätt. Två personer kan också komplettera varandra. Till exempel skulle det antagligen vara bra om det fanns både en ung man och en ung kvinna för att i större utsträckning även nå unga tjejer. Redan tidigt i projektet stod det klart att det i huvudsak är killar som utgör orosmomenten på Bäckby och därför var det också dem som fokuserades. Men det finns givetvis även unga tjejer i behov av stöd och någon att prata med och som inte hänger på fritidsgården. Det är inte säkert att man vare sig hittar eller når dessa tjejer bara för att en ung kvinna anställs, men det kan sannolikt öka chanserna. Det är också bra att vara åtminstone två som jobbar tillsammans på så vis att man har någon att dela sin arbetssituation med som man också kan bolla tankar och idéer med direkt.

Stöd åt ungdomar

Projektet har lyckats ge stöd åt ungdomar i socialt utsatta situationer. Det finns säkerligen ett antal socialt utsatta ungdomar som projektet inte har lyckats vare sig nå eller stötta, men de som har haft kontakt med projektledaren har fått stöd och upplever också detta själva. Ungdomar vänder sig till projektledaren när de har problem eller mår dåligt. De upplever också att de har fått hjälp, antingen av projektledaren eller genom att han har slussat dem vidare. Det här visar återigen på vikten av att projektledaren ingår i ett sammanhang där flera olika kompetenser jobbar tillsammans.

Det förekommer också att föräldrar hör av sig till projektledaren för att de är oroliga för sina tonåringar. Ju större nätverket är kring de ungdomar som är i behov av stöd desto större är chansen att de blir hjälpta. I och med att föräldrarna har fått ytterligare en kanal att vända sig till så ökar stödet för ungdomarna.

Bidra till bättre samhällsklimat genom positiva rollmodeller

Huruvida here 4 U neighbourhood har bidragit till ett bättre samhällsklimat rent generellt får vara osagt, däremot är det tydligt så att samhällsklimatet i det lilla har påverkats positivt. Ungdomarna beskriver själva hur de har börjat tänka på ett annat sätt och att de är mer måna om både sig själva och varandra. Projektet har inte pågått så länge så det är osäkert om Bäckbybor generellt har märkt av detta, men bland ungdomarna råder till viss del ett annat samhällsklimat idag jämfört med tidigare och förhoppningsvis ger det ringar på vattnet när dagens ungdomar påverkar sina yngre syskon och andra.

Projektledaren i sig är de facto en positiv rollmodell som har påverkat de ungdomar han har kontakt med. De har påverkats när det gäller vad de gör (start av ny here 4 U grupp), hur de ser på sig själva och andra, sina tankar om yrkesval och framtid och också hur de pratar. Innan projektet var det knappast någon av dessa ungdomar som använde sig av ord som *förebyggande* eller som diskuterade vad som händer om man inte får utlopp för sina känslor.

Bryta ungas stigmatisering/integration i samhället

Det här är ytterligare en punkt där det är mycket svårt att säga något generellt om. Att bryta stigmatisering och verka för integrering är långsiktigt arbete. För dem som hittills varit inblandade förefaller det dock som att *just projektet* har påverkat detta. Som exempel finns chance 2 change som kan sägas ha verkat i två riktningar. Dels har vi de äldre ungdomar som blev en del av chance 2 change och på så vis närmade sig arbetsmarknaden, och dels har vi de yngre ungdomar som genom att de äldre "försvann" minskade sin risk att hamna i kriminalitet.

Vidare har även de ungdomar som deltagit i fotbollsaktiviteterna på ett konkret sätt ökat sitt deltagande i samhället genom att utbilda sig och genom att verka som ledare för andra barn och ungdomar. Några ungdomar har även genom projektet fått sommarjobb.

Öka den sociala kontrollen

Den sociala kontrollen i riskgruppen har ökat. Ungdomarna springer inte till projektledaren och berättar vad som är på gång eller vad som har hänt, däremot är han ytterligare en vuxen som rör sig i området och som känner ungdomarna. Skadegörelsen i centrum har minskat men det är svårt att säga i vilken grad det beror på just here 4 U neighbourhood och inte på annat, till exempel själva Bäckbysatsningen.

Öka den upplevda tryggheten i området

Även här är det svårt att säga något generellt. Det man kan säga är att projektet har bidragit till att öka tryggheten på ICA och biblioteket. Det har också ökat tryggheten för ungdomarna på Bäckby som berättar att de idag upplever torget som tryggare för egen del eftersom de vet att projektledaren finns i närheten.

Öka den interpersonella tilliten

Den interpersonella tilliten har ökat bland de ungdomar som kommit i kontakt med projektet. Genom projektledaren har ungdomarna en vuxen de känner tillit till, vilket är ett steg mot att känna tillit även till andra vuxna. De ser att det finns vuxna som bryr sig om dem och är måna om dem. De har någon de kan vända sig till som de känner förtroende för och som också hjälper dem. Förutom tillit till projektledaren finns även en tillit till fritidsledarna på gården, särskilt hos tjejerna.

Något som kan äventyra tilliten till projektledaren är förhållandet till polisen. I och med att ungdomspolisen är med i projektgruppen kan det uppstå tveksamheter hos ungdomarna huruvida de kan prata med projektledaren utan att han för information vidare till polisen. Det här kräver en balansgång som man bör vara medveten om.

Avslutningsvis

En aspekt som inte rör here 4 U neighbourhood men däremot Bäckbysatsningen i stort och som framkom i fokusgrupperna är ungdomarnas upplevelse av att de anses vara personer som måste övervakas. Genom särskilda insatser, satsningar och projekt finns en risk att öka stigmatiseringen i ett område. Det som för vissa ger en känsla av ökad trygghet, till exempel övervakningskameror, kan för andra upplevas som en kränkning. Ungdomarna upplever inte att insatser görs för att öka deras trygghet utan för att vakta dem. Att uppleva att andra anser att man måste övervakas påverkar självkänslan hos en individ, vilket i sin tur kan påverka ens handlingar och inställningar till samhället. När insatser genomförs som riskerar att påverka individers eller grupper självkänsla negativt så bör man fundera över vilka konsekvenser det kan få. Om insatsen efter denna fundering fortfarande anses nödvändig så bör andra insatser göras parallellt för att öka självkänslan både på grupp och på individnivå.

Till sist kan sägas att projektet visar ett gott resultat på kort tid och en viktig framgångsfaktor är sammansättningen av projektgruppen där olika kompetenser jobbar tillsammans mot samma mål. Det är också viktigt att se projektet i ett större perspektiv. Det är inte bara here 4 U neighbourhood som vänder sig till ungdomar i socialt utsatta situationer, även till exempel skola, familjecentrum och fritidsgård gör detta. Olika verksamheter når dock olika ungdomar och generellt sett kan man säga att det är bra att jobba på bred front med olika metoder för att nå så många som möjligt. Olika verksamheter och metoder utesluter inte varandra utan kompletterar varandra och genom att, som i detta projekt, samarbeta över gränserna och se varandras fördelar ökar chansen att nå fler. Here 4 U neighbourhood utgör i denna helhet en viktig del som når en grupp ungdomar som övriga verksamheter inte når.